

Evaluering af DUS

Den udvidede dødsulykkesstatistik
pilotprojekt 2010-2012

Århus

Vejdirektoratet

LUFT

Modelfoto: Christoffer Askman

Den udvidede dødsulykkesstatistik (DUS) blev etableret i 2009 som et treårigt pilotprojekt. Projektets formål var dels at forbedre viden om, hvorfor de alvorlige ulykker med dødelig udgang sker, som supplement til Vejdirektoratets ulykkesstatistik, og dels for bedre at kunne målrette arbejdet med at forebygge trafikulykker. Bedre viden om ulykkerne giver mulighed for at tilrettelægge trafiksikkerhedsarbejdet på en mere effektiv måde.

I perioden 2010-2012 blev der lavet analyserapporter på 595 dødsulykker med i alt 642 dræbte.

I forbindelse med bevillingen fra Transportministeriet på 16 mio. kr. i perioden 2010-12 blev det bestemt, at projektet skulle evalueres efter de 3 år. DUS er efterfølgende fortsat i mindre skala i perioden 2013-2014 med en reduceret bevilling (5 mio.kr.) og derfor på lavere aktivitetsniveau.

Evalueringen omfatter kun projektperioden 2010-2012 og Vejdirektoratet har bedt norske Transportøkonomisk Institutt (TØI) om at gennemføre en uafhængig evaluering af pilotprojektet.

"DUS er et billigt tiltag, som var godt planlagt og gennemført på en professionel måde fra et tidligt tidspunkt. Projektet har bidraget med nyttig viden for trafiksikkerhedsarbejdet. Værdien af projektet kan øges med tiden med flere data."

TØI rapport 1301/2014

TØI har evalueret den udvidede dødsulykkesstatistik (DUS)

Det overordnede formål med evalueringen har været at vurdere ressourceforbruget i forhold til den forøgede viden om omstændighederne ved dødsulykker. I den forbindelse har TØI stillet følgende spørgsmål:

- Hvad er produceret og hvordan fungerer videndelingen?
- Hvilken ny viden om dødsulykker har DUS bidraget til og hvad er nytteværdien af DUS i forhold til Vejdirektoratets ulykkesstatistik og data fra Havarikommisionen for Vejtrafikulykker (HVU)?
- Hvad kan man lære af de første 3 år, hvad fungerer godt og hvad kan gøres bedre fremover med hensyn til rutiner, samarbejde, analyser og rapportering?
- Af hvem og hvordan er data blevet benyttet internt og eksternt?

*"Det er ikke muligt at sige, hvor mange trafikdræbte den forøgede kundskab fra (..) DUS dataindsamling og – analyse kan medvirke til at forhindre, men hvis man har forhindret mindst én trafikdræbt (..), kan projektet siges at have været "økonomisk lønsomt".
TØI rapport 1301/2014*

TØI konkluderer

- DUS er et billigt tiltag, som er blevet gennemført uden store organisatoriske ændringer.
 - Projektet var godt planlagt, bl.a. således at dataregistreringen var velorganiseret fra et tidligt tidspunkt.
 - Projektet er godt kendt blandt relevante aktører i Danmark og der hersker stort set enighed om, at informationerne, som er fremkommet, er solid og nyttig viden for trafik sikkerhedsarbejdet.
 - Års- og temarapporter har god kvalitet, når det gælder præsentationen af de faktiske tal, men knytter i begrænset omfang tallene op mod eksponering, forskningsresultater eller studier fra andre lande.
 - DUS har bidraget til mere pålidelig information om forskellige ulykkes- og skadesfaktorer. Adfærdsmæssige forhold som opmærksomhed, brug af sikkerhedsudstyr samt hastighed før og i ulykken trækkes frem som vigtige faktorer, som er blevet belyst bedre.
 - DUS-materialet er allerede nu så omfattende, at det kan bidrage med nyttige data i forskellige interne og eksterne udrednings- og forskningsprojekter.
 - På nuværende tidspunkt i DUS' historie er det stadigvæk lidt uklart, hvordan man i fremtiden forestiller sig at bruge DUS-data. Det er uklart om formålet er en forøgelse af vidensniveauet generelt eller at udvikle konkrete ulykkesforebyggende tiltag.
 - For at styrke DUS-databasen bør følgende overvejes: at graduere ulykkesfaktorer og inkludere flere forskellige/ detaljerede ulykkesfaktorer, samt at tilføje løsningsforslag.
- TØI kommer desuden med flere anbefalinger til forbedring af DUS. Disse kan ses i TØI rapport 1301/2014

"Initiativer som DUS og lignende kan også være med til at bevare eller sætte trafik sikkerhed på dagsordenen, idet analyserne dokumenterer at der er problemer, hvad de største problemer er, og hvad man kan gøre for at minimere disse problemer".
TØI rapport 1301/2014

Supplerende data til ulykkesstatistikken

DUS registrerer en række forhold som ikke allerede er tilgængelige gennem Vejdirektoratets ulykkesstatistik. Det gælder først og fremmest ulykkesfaktorer og skadesfaktorer.

Ulykkesfaktorer er forhold, der vurderes med stor sandsynlighed at have haft afgørende betydning for ulykkens opståen. Skadesfaktorer er forhold, der vurderes med stor sandsynlighed at have haft afgørende betydning for personskadernes omfang. Hvis blot én ulykkesfaktor i en ulykke ikke havde været til stede, vurderes det, at ulykken sandsynligvis ikke ville være sket. Tilsvarende for

skadesfaktorer, at hvis en skadesfaktor ikke havde været til stede under ulykken, ville ulykken sandsynligvis have været mindre alvorlig.

I forhold til Vejdirektoratets ulykkesstatistik registrer DUS nye og bedre oplysninger. Se skemaet

Disse oplysninger registreres af henholdsvis vejingeniøren, politiet og bilinspektøren. DanCrash beregner hastighed før eventuel nedbremsning eller undvigemanøvre og ved kollision.

Vejforhold	Køretøjsoplysninger	Trafikantoplysninger
Vejens tilstand, vedligehold	Specielle køretøjer (offroader, invalideknallet, cykeltype, motorredskabstype)	Distractioner under kørslen
Vejafmærkning og skiltning	Afmærkning af køretøj, primært bag	Lokalkendskab og turformål
Synlighed af afmærkning	Køretøjsbredde	Sygdom/ selvmord
Forståelighed af afmærkning	Udsyn fra køretøjet	Brug af medicin/narkotika
Vejforløb	Spejlindstilling	Syns/høreproblemer
Oversigtsforhold	Lys og refleks	Sikkerhedsudstyr: sikkerhedssele, airbag, hjelm, refleksvest
Faste genstande	Dæktryk, mønster og type	
Rabat/grøft	Bremser og styretøj	
	Køretøjets stand(vedligeholdelse)	
	Konstruktive ændringer	
	Overlæs	

"DUS bidrager med information om ulykkes- og skadesfaktorer for alle dødsulykker. Dette udfylder dermed et hul, som den normale ulykkesstatistik og HVU ikke udfylder".

TØI rapport 1301/2014

Hvem bruger DUS?

Nogle af de vigtigste brugere af DUS er politiet, Transportministeriet, medier, Rådet for Sikker Trafik, og Færdselssikkerhedskommissionen.

Disse brugere lægger vægt på, at de anvender netop data, som ikke er dækket af den normale ulykkesstatistik, som viden om faste genstande langs vejene, og om trafikanternes adfærd, for eksempel uopmærksomhed og hastighed.

TØI konstaterer, at de eksterne brugere har brugt DUS-materialet til:

- Dokumentation og vidensopbygning
- Argumentation og begrundelse
- Grundlag for prioritering af trafiksikkerhedstiltag
- Grundlag for kampagner
- Grundlag for forskning

Der findes også nogle eksempler på helt konkrete anvendelser af DUS materialet til forebyggende arbejde:

- Politiet anvender DUS data ved udpegning af områder for ATK hvert år. Politikredsene anvender DUS f.eks. ved ændring af fartgrænser.
- Kommuner kan ændre vejtekniske forhold lokalt efter konkrete ulykker.

I Vejdirektoratet anvendes DUS materialet i forbindelse med årsrapporter og analyser. Herudover bliver viden fra DUS anvendt i præsentationer, artikler og rapporter, samt til kvalitetssikring i forbindelse med "dødekontrollen" af de endelige tal for dræbte i Vejdirektoratets ulykkesstatistik. Endelig danner DUS grundlag for forslag om trafiksikkerhedstiltag internt i Vejdirektoratet og overfor Transportministeriet.

*"DUS anses også for at skabe en højere bevidsthed omkring de mest alvorlige ulykker og en bevidsthed om trafiksikkerhedsarbejdet blandt medarbejdere i organisationen, som ikke har dette som sit daglige virkefelt."
TØI rapport 1301/2014*

Vil du vide mere om DUS?

Når en eller flere personer bliver dræbt i en trafikulykke foretager en gruppe bestående af politi og vejingeniører fra Vejdirektoratet og evt. fra kommunen en besigtigelse af ulykkesstedet.

For hver dødsulykke udarbejdes en ikke offentlig tilgængelig analyserapport på baggrund af gruppens besigtigelse på stedet, politiets afhøringer og vidneforklaringer samt bilinspektørens rapport. Herudover inddrages obduktionsrapport, retsmedicinske erklæringer samt baggrundsviden om vejudformning og tidligere skete ulykker på stedet.

Hvert år udgives en årsrapport over dødsulykkerne, hvori der beskrives generelle analyser af forhold omkring ulykkerne, de involverede køretøjer og personer på

en sådan måde at fortroligheden omkring den enkelte ulykke opretholdes. I årsrapporterne gennemføres desuden dybdegående analyser af udvalgte temaer som f.eks. dødsulykker med unge bilister eller cyklister, og der er udarbejdet flere egentlige temarapporter bl.a. om hastigheder ved dødsulykker og frontalkollisioner.

Års- og temarapporterne kan ses på Vejdirektoratets hjemmeside,

www.vd.dk/under-viden-og-data/statistik/ulykkestal.

TØI's evalueringsrapport

"Den udvidede dødsulykkesstatistik (DUS) i Danmark",

TØI rapport 1301/2014 kan ses på www.TOI.no

Vejdirektoratet har lokale kontorer i:

Aalborg, Fløng, Middelfart,
Næstved og Skanderborg
samt hovedkontor i København

Find mere information på
vejdirektoratet.dk

Vejdirektoratet
Niels Juels Gade 13
Postboks 9018
1022 København K

Telefon 7244 3333
vd@vd.dk
vejdirektoratet.dk

